

เทศน์เช้า วันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๑

พระอาจารย์สงบ มนัสสุนโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

เราตั้งใจฟังธรรมนะ วันนี้เราฟังธรรมๆ เพราะอะไร เพราะถวายน ถวายทานเสร็จแล้ว เวลาหลวงตาท่านมีชีวิตอยู่นะ ท่านบอกเวลามีคนมาเยี่ยมเยียนท่าน ท่านจะบอกว่า นี่มีธรรมะต้อนรับ มีธรรมะต้อนรับ ท่านต้อนรับแขกด้วยธรรมะ

เวลาคนไปทำบุญกุศลกับท่าน ท่านบอกว่ามารรถเปล่าๆ มารรถเปล่าๆ ทั้งๆ ที่ทุกคนมหาศาลเลย ทั้งข้าวปลาอาหารไปถวายทานท่าน ท่านว่า มารรถเปล่าๆ เวลากลับไปให้ทุกพุทธโลกกลับไปให้เต็มคันเลยนะ ให้ทุกพุทธโลกกลับไปให้เต็มคันเลย

นี่ก็เหมือนกัน เรามาทำบุญกุศลของเราๆ ครูบาอาจารย์ท่านแสดงธรรม ให้สั่งธรรม ให้สั่งจะความจริงนี้แก่เรา ถ้าสั่งจะความจริงนี้แก่เรา เราเกิดมา เกิดมาตั้งแต่เป็นเด็กน้อย พอเด็กน้อย ทางจิตวิทยา ถ้าเด็กน้อยโตขึ้นมาถ้ามันมีผลกระทบทางจิตใจแล้ว เขาก็จะมีผลทางจิตใจของเขาตลอดไป นี่เราพยายามรักษาดูแลกันตั้งแต่เด็กน้อยไม่ให้มีผลกระทบทางจิตใจ ครอบครัวของเราตั้งแต่เด็กน้อย เราดูแลรักษาของเราเพื่อให้เด็กน้อยของเราให้มีสุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี สุขภาพจิตที่ดีไ้

ทำบุญกุศลๆ บุญกุศลเวลาผ่านไปมันลึกซึ้งกว่านั้น เวลาบุญเพนิวาสนุสติญาณย้อนอดีตชาติไปไม่มีต้นไม่มีปลาย คนเราเดี๋ยวดีเดี๋ยวร้ายขึ้นมา มันพลิกแพลงเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา เวลามันเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา คนถ้ามีอำนาจวาสนานะ ชันติธรรมๆ ถ้าจิตตั้งมั่นๆ มันจะเจอกรรม เจอการกระทบที่รุนแรงขนาดไหน มันก็จะพาชีวิตของมันให้สงบเรียบร้อย ติงามของมันไปไ้ ไม่ให้ไปคลุกคลี ไม่ให้ทำสิ่งเลวร้ายกว่าวันพินกว่าวันไฟมาใส่ตนเองไ้

เวลากิเลสตัณหาความทะยานอยากในใจของคนนะ มันบอกว่าสิ่งนั้นเป็นประโยชน์กับมันๆ

สิ่งที่เป็นประโยชน์กับมัน แต่เป็นประโยชน์เฉพาะหน้า ประโยชน์ที่ให้แก่สมันเฟื่องฟูขึ้นมาไง ถ้าเฟื่องฟูขึ้นมา เราได้สิ่งใดมาด้วยความทุจริตขึ้นมา นี่ได้สิ่งนั้นมา แต่ผลของมัน ผลของมันคือเวรคือกรรมนั้นไง

แต่เวลาเราสั่งสอนลูกศิษย์ของเรา สั่งสอนลูกหลานของเราให้ทำสุจริต ให้ทำให้เข้มแข็งของเรา มีสิ่งใดกระทบกระเทือนขึ้นมา ถ้าจิตเราตั้งมั่น สิ่งนั้นไม่เอาๆ ถ้าสิ่งที่มันผิดพลาด สิ่งที่เป็นมิจฉาทิฎฐิ สิ่งที่ไม่ดีงาม เราจะไม่เอาๆ เราจะเอาแต่สิ่งที่ถูกต้องดีงามๆ

แล้วถ้าสิ่งที่ถูกต้องดีงามขึ้นมาแล้ว เราแสวงหามาได้แล้วเป็นของเราๆ เราต้องปกป้อง เราต้องรักษา รักษาจุดยืน รักษาคุณงามความดีของเรา รักษาผลประโยชน์ของเราเพื่อประโยชน์กับเรา

เวลาทำบุญกุศล เวลาหลวงตาท่านบอก เวลาทำบุญกุศลแล้วกลับไปให้ทุกพุทโธกลับไปเต็มคันๆ

คือหัวใจที่มันว่างเปล่า หัวใจที่มันว่างเปล่ามันโลเลแล้วไม่มีจุดยืนใดๆ ทั้งสิ้น แต่เราพุทธมามกะต้องมีพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์เป็นเครื่องยืนยันกับใจของเรา พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ พระพุทธ พระธรรม

พระสงฆ์ พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์

เราดูได้นะ คุณติ คุณตั้งแต่ปู่ย่าตายายของเรา เวลาปู่ย่าตายายของเรา เราเป็นเด็กๆ อยู่หน้าบ้าน พระบิดาทบาตผ่านหน้าบ้านไปทุกวันๆ บิดไปบิดมาเป็นแถวนะ ตอนเป็นเด็กๆ นะ “เฮ้! เขาทำอะไรกัน เขาทำอะไรกัน”

จนได้บวช บวชมาแล้วถึงได้รู้ “อ้อ! เขาไปวัดเขาไปทำอย่างนั้น” เพราะตอนเป็นเด็กๆ ไม่มีโอกาสเลย ทำงานทั้งวันๆ มีแต่งานท่อมหัว ก็ช่วยพ่อช่วยแม่ทำงาน ไม่รู้เลยว่าเขาทำอะไรกันนะ แล้วพ่อแม่ก็ไม่เคยพาไป เวลาโตขึ้นมา บวชแล้วถึงได้รู้แล้วไงว่ามาวัดมาวา อ้อ! เขามาทำอย่างนี้ๆ

ศาสนาถ้ามันจะเจริญ มันเจริญที่ไหน ถ้ามันเจริญมันต้องสะอาดบริสุทธิ์มาตั้งแต่ต้น ถ้ามันไม่สะอาดบริสุทธิ์มันจะไปไหนล่ะ มันลงเหวไปทั้งนั้นนะ

นี่พูดถึงว่า ถ้าเด็กน้อยมีการศึกษา มีการคุ้มครองดูแล ให้มันเติบโตขึ้นมา หัวใจของเรา หัวใจของเราจะเติบโตแค่ไหน อายุ ๘๐-๙๐ นั้นนะทารก ยิ่งได้ผ่านโลกมามาก โรคภัยไข้เจ็บในหัวใจมากมาย

พวกเรา เราอยู่ป่าอยู่เขานะ เวลาพ่อแม่เขาพาลูกหลานเขาไป ๕ ขวบ ๑๐ ขวบให้มานั่งภาวนาพุทโธๆ เตียวมันเห็นหมดเลย เห็นทุกๆ อย่างแล้วจดไว้เลยนะ เพี้ยะๆ เลย เด็ก คว้าอะไรเดียวงสาของเด็กมันไม่มีสิ่งใดเข้าไปครอบงำในใจของเขามากมายนัก

ไอ้เราตั้งแต่เด็ก คนที่มีความสุข มีความเจริญงอกงาม มีคนคุ้มครองดูแลมาก็มีแต่ความสุข ไอ้ความทุกข์ๆ ก็กดดันมาในหัวใจ เติบโตขึ้นมาทีปากกัดตีนถีบเพื่อหาวิชาชีพเลี้ยงชีพของตนขึ้นมา มีความทุกข์ความยากในหัวใจมากมายมหาศาล เสร็จแล้วพอแก่พอเฒ่าขึ้นมาอยากจะภาวนา อยากจะภาวนา

ก็นั่งหลับตาไปสิ มีแต่ความทุกข์ความยากโผล่ขึ้นมาในหัวใจ นี่มันมีความทุกข์ความยาก นี่ไง ทารกไง นี่ไง เฒ่าทารก มีแต่เรื่องโลกๆ อยู่ในหัวใจทั้งสิ้น เด็กไร้เดียงสา อายุ ๕ ขวบ ๑๐ ขวบมันยังภาวนาดีกว่าเลย

แต่เราเกิดมาในโลก เราเกิดมาในวัฏฏะไซ้ใหม่ เราก็เป็นเด็กมาก่อน พอเราเจริญเติบโตขึ้นมาเราก็เห็นทุกข์เห็นยากขึ้นมา เราเกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา พระพุทธศาสนาเลอค่า เลอค่าในตัวของพระพุทธศาสนา เลอค่ามาก องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากราบธรรมๆ

แล้วพวกเราชาวพุทธๆ วัดวาอาราม ผู้ที่มีฐานะ ผู้ที่เป็นกษัตริย์ เวลาสร้างสมขึ้นมา วัดวาอารามสวยงามมาก ด้วยศรัทธาอันนั้น เราคนทุกข์คนจนคนบ้านนอกคอกนาที่สร้างเป็นกระท่อมห้องหอขึ้นมาเป็นที่เคารพบูชา เรื่องวัดเรื่องวามันเลอค่า เลอค่ามาจากใจของคนที่มีศรัทธามีความเชื่อ ถ้ามีศรัทธาความเชื่อ นั้นระดับของท่าน

ระดับของศีล ศีล เราสร้างวัดสร้างวาขึ้นมา แก่เฒ่าขึ้นมาเราก็ไปจำศีล ไปประพฤติปฏิบัติกัน ปฏิบัติขึ้นมาละ ความเลอค่าของศาสนามันเลอค่าขึ้นมาจากหัวใจดวงนั้น ถ้าหัวใจดวงนั้นไปวัดไปวา นั่งสมาธิ ไปประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ถ้าหัวใจมันมีความสุขนะ สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี จิตสงบระงับเข้ามา

เราเข้าไปวัดไหนก็แล้วแต่ที่เขาประพฤติปฏิบัติเป็นธรรม เราจะเห็นเลย ประชาชนอุบาสก อุบาสิกาที่เขาอยู่ในวัดนั้นเขาประพฤติปฏิบัติของเขาด้วยความสงบระงับของเขา กิริยามารยาทของเขา เพราะมันออกมาจากใจใจ ถ้าหัวใจที่มันดีงาม หัวใจที่มันสงบระงับขึ้นมา การแสดงออกมามันแสดงออกมาด้วยความสงบระงับอันนั้นไง

แต่เราไปวัดไปวาที่ไหนนะ มีแต่นักปฏิบัติทั้งนั้นเลย แต่งชุดขาว แต่งชุดขาว นกกระยาง ยืนสงบเลย อย่าให้มีปลาไหลมานะ ปลา มันว่ายน้ำข้างๆ มันบ๊ีบ เลย

นกกระยาง มันมีแต่รูปแบบ มันมีแต่ความไว้อวดกัน มันไม่มีสิ่งจะความจริงมาจากหัวใจใจ ถ้ามันมีสิ่งจะความจริงในหัวใจ ถ้าจิตมันสงบใจ หัวใจนี้สำคัญมาก หัวใจนี้สำคัญมาก ใจจะดีจะร้ายก็มาจากใจทั้งสิ้น

คนทำดี คนทำดีจิตใจดีก็เป็นจิตใจเขาที่มีมาตรฐาน จิตใจที่เขาดีคุณงามความดีที่เขาได้บำเพาะ เขาได้สร้างสมของเขา

จิตใจของคนชั่วร้าย คนชั่วร้ายนะ มนุษย์เป็นสัตว์ประหลาด คิดอย่างหนึ่ง พูดอย่างหนึ่ง ทำอย่างหนึ่ง ใจ เวลาคิด คิดอย่างหนึ่ง คิดจะเอาวัดเอาเปรียบเขา คิดจะย้ายเขา คิดจะเอาผลประโยชน์กับเขา พูดจาอ่อนหวานนุ่มนวล พูดจาวุ่นๆ เชื้อถือ นี่ใจ มนุษย์เป็นสัตว์ประหลาด คิดอย่างหนึ่ง พูดอย่างหนึ่ง ทำอย่างหนึ่ง เวลามันทำขึ้นมาทำเพื่อประโยชน์กับมัน เห็นไหม

นี่พูดถึงถ้าหัวใจที่มีคุณภาพ เราไปวัดไปวาก็ไปเพื่อเหตุนี้ ไปเพื่อเหตุนี้ละ ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเลอค่า เลอค่ามากๆ แล้วคนเข้าถึงได้ยาก คำว่า “ได้ยาก” เพราะของมันเลอค่าสูงส่ง คนเรามันต้องมีพื้นฐานบาทฐานเพื่อจะรองรับสิ่งนั้นไง

เวลาทำบุญกุศลนะ ในความเชื่อของสังคมไทยใจ สร้างโบสถ์สร้างคนเดียวไม่ได้นะ บุญมันเยอะนะ สร้างโบสถ์เสร็จตายทันทีเลย บุญทับตายเลย

นี่ไง แสดงว่าจิตใจมันไม่มั่นคง จิตใจไม่สามารถที่จะรองรับสิ่งนั้นได้ ขนาดเขาเชื่อกันนะ ว่าสร้างโบสถ์นี้ห้ามสร้างคนเดียว สร้างโบสถ์ต้องบอกเรียไร้ทั่วทั้งชุมชน ยิ่งทั่วประเทศยิ่งทั่วโลกยิ่งดี ช่วยกันเจือจานบุญไปเพราะบุญมันก้อนใหญ่ เดียวมันทับแบนแต่แต่ เดียวมันตาย เวลาจะสร้างโบสถ์สร้างวิหารเชื่อกันอย่างนั้น

เวลาภาวนาขึ้นมาเนาะ สลบไปก็ว่าบรรลุมรรณ นิ่งสัปปะหงกโงกงวงลิ่มหนอยหนึ่งมันก็ว่า บรรลุมรรณ

เวลาสร้างโบสถ์มันจะบอกว่าโบสถ์นี้เป็นบุญที่มีอานุภาพมาก บุญที่ยิ่งใหญ่มาก ต้องช่วยกันเจือจานเพื่อรองรับบุญอันนั้น เดียวตายนะ สร้างโบสถ์ไม่บอกใคร สร้างคนเดียวเดียวตายนะ แต่ภาวนามันจะเอามรรคเอาผล มันผลอหนอยเดียวมันสิ้นกิเลสเลย นอนหลับไปตื่นขึ้นมาสิ้นกิเลสเลย คู้ย! คนนั้นชี คนนี้ชีนะ ใ้อโฮ! บรรลุมรรณ

เราอยู่กับพระเพื่อนนะ เขาบอก คู้ย! เมื่อคืนนั้นเสียงโลกธาตุหวั่นไหวเลย คู้ย! โยมบรรลุมรรณเยอะเยอะกันไปหมดเลย

นี่มันลือลั่นกันไป มันเป็นสินค้า มันเป็นการหลอกลวง แต่เอาเรื่องศาสนา เอาเรื่องสัจจะความจริงสิ่งที่เลอค่าเอามาเปลี่ยนแปลงเป็นธุรกิจ เอามาเปลี่ยนแปลงเป็นความเอารัดเอาเปรียบ เป็นการเปลี่ยนแปลงแบบหลอกลวง นี่เรื่องโลก นี่พูดถึงถ้าเป็นเรื่องโลกๆ นะ

แต่ถ้าเป็นธรรมๆ นะ เราอยู่กับสังคมเราต้องเห็นอย่างนั้น เห็นอย่างนั้นแล้ว สิ่งนั้นไว้เรื่องของโลกเขา แต่เราต้องมีสติใจ เรามีสติมอง ดูหนังดูละครแล้วย้อนดูตน

อเสวนา จ พาลานํ ปณฺฑิตานญฺจ เสวนา เราเห็นพาลชน เราไม่ทำตัวอย่างนั้น เราเห็นบัณฑิต เราจะทำอย่างนั้น เวลาผู้ที่ประพฤติปฏิบัติขึ้นมา อเสวนา จ พาลานํ ปณฺฑิตานญฺจ เสวนา มันเหมือนกับภาคปฏิบัติ เวลาภาคปฏิบัติ เวลาบรรคนะ คู้ย! สัมมาอาชีวะ เลี้ยงชีพชอบ ทำอาชีพชอบ

สัมมาอาชีวะนั้นนะฆราวาสธรรม การเลี้ยงชีพชอบ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพูดถึงการค้าขายนะ การค้าขายอาวุธ คำขายเครื่องกำจัดสัตว์ คำขายเรื่องสิ่งที่ทำคนเกิดความทุกข์ความยากกระทบกระทั่งเอื้อกันนั้นเป็นมิฉฉาอาชีพ

อาชีวะนะ อาชีพในพระไตรปิฎก เวลาอาชีพที่สะอาดบริสุทธิ์ อาชีพที่เลอค่าใน พระพุทธศาสนา ชาวนา การปลูกข้าว การทำเกษตรกรรม ในสมัยพุทธกาลขึ้นชมนมากเรื่อง อาชีพของชาวนา ชาวนาเป็นอาชีพที่บริสุทธิ์ใจ อาชีพที่เราสร้างอาหารต่างๆ ขึ้นมา นี่ สัมมาอาชีพะๆ

แต่พวกตัดจริต เวลานั่งขึ้นมาหน่อย “นี่เป็นมรรคๆ สัมมาอาชีพะๆ”

สัมมาอาชีพะนะ ถ้าเราคิดผิด เราคิดถึงความโลภ นั่นนะมิจฉา เพราะจิตมันแสวง ความคิด จิตมันแสวงอารมณ์ อารมณ์ที่เกิดขึ้นมันจรมานะ เดี่ยวคิดดี เดี่ยวคิดร้าย เดี่ยวคิดร้าย แปรผันแก๊วะ เวลามรรคมันละเอียดกว่านั้นหลายร้อยเท่า

แต่ชาวพุทธแปลกกันผิดๆ แปลกกันตามพอใจของตน แปรไปในภาคธุรกิจ แปรไปให้คน ขึ้นชม โอ้ย! คนนั้นสัมมาอาชีพะ โอ้ย! คนนั้นทำดี...ไอนั้นอาชีพข้างนอก

แต่ถ้าเป็นความจริงๆ เวลานั้นปฏิบัติไปนะ เวลาเกิด เกิดภพหนึ่งชาติหนึ่ง เวลาคนจีน เวลาเกิดขึ้นมา อู๊ย! ต้มไข่แดง ทำขนมแจกกัน ขึ้นชม นี่เวลาเกิด เวลาตายที่ก็โศกเศร้าเสียใจ ร่ำลากันกว่าจะตายไป

แต่เวลาภาวนาขึ้นมา อารมณ์หนึ่ง ภพชาติหนึ่ง ความคิดหนึ่ง ภพชาติหนึ่ง วันๆ หนึ่ง ความรู้สึกนึกคิดในใจเกิดไม่รู้ก็ร้อยก็พันภพที่พันชาติ นี่พูดถึงเวลานักปฏิบัติที่เขาู้เขาเห็นนะ

แต่เวลาพิจารณาไป ปฏิจจสมุปบาท อวิชชาปจฺจยา สงฺขารา สงฺขาราปจฺจยา วิญญฺญาณํ ความคิดหนึ่งมาขยายความไป ความยึดยารของมันเป็นนะ แต่ของเราความคิดพับๆๆ โอ้ย! ความคิดเร็วมาก ความคิดเร็วมาก สู้ความคิดไม่ได้

เวลาสัมมาอาชีพะนะ สัมมาอาชีพะ ความแสวงภพแสวงชาติ การแสวงความรู้สึกนึกคิด การแสวงกิเลส การแสวงให้ทุกข์ให้ยาก การแสวงบุญ การแสวงศีล สมาธิ ปัญญา แสวงแล้วมีความสุข มีความเพลิดเพลิน มีความรื่นเริง

ฉะนั้น ธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงสอน เทวเม ภิกฺขเว ภิกฺขุไม่ควร เสพทางสองส่วน ส่วนหนึ่งกามสุขัลลิกานุโยค เสวยผลเป็นทิพย์ เสวยผลเป็นสุข แหม! มีความ

รื่นเริง นี่เสวยเป็นความทุกข์ความยาก อัดตักิลมถานุโยค ชีวิตนี้แสนทุกข์แสนยาก ชีวิตนี้ลำบากลำบาก ชีวิตนี้ทุกข์ยากทั้งนั้น

พระพุทธเจ้าบอกว่า เทวเม ภิกขเว ทางสองส่วนเธอไม่ควรเสพ เวลามาชฌิมาปฏิบัติทางสายกลางๆ

ทางสายกลาง สัมมาอาชีวะ ทางสายกลาง ดำริชอบ งานชอบ เพียรชอบ สมาธิชอบ ปัญญาชอบ ความชอบธรรม ชอบธรรมคือชอบเพราะว่าจิตนี้มีคุณค่ามาก จิตนี้เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ มรรคผลขึ้นมามันถอดถอนกิเลสพญามารที่ครอบคลุมหัวใจนี้ไว้

เพราะพญามารอวิชชามันครอบคลุมหัวใจนี้ไว้ หัวใจนี้เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะเสวยภพเสวยชาติ เสวยชาติขึ้นมาแล้วก็มีชาติย่อยๆ ความคิดในใจร้อยแปดพันเก้าไปยึดยาวมหาศาล

นี่ไง พระพุทธศาสนาเลอค่า มีคุณค่า มีสุดยอดธรรมๆ

ฉะนั้น เวลาคนไปทำบุญกับหลวงตา เวลาเนี่ยมารถเปล่าๆ นะ เวลา มา ทั้งๆ ที่เวลามาชนของมาเต็มเลย ถวายเสร็จแล้วเหลือแต่รถเปล่าๆ

ท่านบอกว่า เวลา มา รถเปล่าๆ นะ เวลา กลับให้บรรพทุกพุทโธกลับไปด้วย บรรพทุกพุทโธ บรรพทุกหัวใจของเรา บรรพทุกปัญญาคุณ เมตตาคุณขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่เมตตาต่อเรา ปรรณารือสัตว์ชนสัตว์ เป็นพระโพธิสัตว์ ๔ อสงไขย ๘ อสงไขย ๑๖ อสงไขย สละชีวิต สละความทุกข์ความยากเพื่อสร้างอำนาจวาสนาบารมีสิ่งนั้นมา

เกิดเป็นเจ้าชายสิทธัตถะมีครอบครัวจะได้เป็นกษัตริย์ ละทิ้งหมดเลยเพื่อไปแสวงหาสัจจะความจริงอันนั้นขึ้นมาก่อน พอได้สัจจะความจริงอันนั้นขึ้นมาปรรณารือสัตว์ชนสัตว์ รือสัตว์ชนสัตว์แล้วก็กลับไปรือนางพิมพา สามเณรรพหุล พระเจ้าสุทโธทนะ กลับไปเทศน์เอาแม่หนุ่มนะ กุสลา ธมฺมา อกุสลา ธมฺมา นี่ไง สิ่งที่ทำมาเพื่อประโยชน์อันนั้น

นี่ถ้ามันคิดได้มันเห็นคุณค่า พุทโธ ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบานอยู่ที่กลางหัวใจนี้ ไม่ต้องไปอินเดีย ไปอินเดียไประลึกถึงพระพุทธเจ้า แต่ของเราหายใจเข้านี่ก็พุท หายใจออกนี่ก็โธ

ถ้าจิตใจของใครสงบระงับเห็นพุทธะอันนี้ ขนพองสยของเกล้า พุทระสดๆ ร้อนๆ พุทระที่มีชีวิตจับต้องได้ แก้ไขได้ เปลี่ยนแปลงได้ ให้เราเป็นคนที่มีคุณค่าได้ หลวงตาท่านสอนบอกว่า เวลากลับไปให้เอาพุทโธให้เต็มคันรถเลยนะ

นี่ก็เหมือนกัน เราพยายามหายใจเข้านี้ก็พุท หายใจออกนี้ก็โธ ทำหน้าที่การงาน ทำบุญกุศลของเราเพื่อเป็นอำนาจวาสนาบารมี อำนาจวาสนาบารมีให้จิตใจมั่นเป็นสาธารณะ ให้ยอมรับเหตุรับผล สิ่งใดที่ไม่ดีต้องมีสติปัญญาที่มีกำลังว่าไม่เอา สิ่งใดที่เป็นประโยชน์ เป็นคุณค่า เป็นความดีงาม ต้องมีสติปัญญาว่าสิ่งนี้ดี รับขวนขวายกระทำ รับขวนขวาย

อย่างพวกเราเดินจงกรมไปเดินจงกรมมา โลกเขาพูดนะ เราเคยโดน เขาบอกว่า “วันๆ ไม่เห็นมันทำอะไรเลย เห็นมันเดินไปเดินมา เดินมาเดินไป”

เราฟังแล้วสลดสังเวชมาก เขาติฉินนินทา เขาพูดกระทบเรา “วันๆ ไม่เห็นมันทำอะไร เห็นมันเดินไปก็เดินมานั่นนะ”

ในใจเรานะ นี่สุดท้ายอดการค้นคว้าหาพุทธะ มุเซอช่วยหลวงปู่มั่นหาพุทธะจนเจอพุทธะในใจของมุเซอนั้น ถึงได้รู้ว่าหลวงปู่มั่นพุทธะไม่หาย ถึงรู้ว่าหลวงปู่มั่นเป็นพุทธะแท้ การเดินไปเดินมา แต่ต้องเดินหาพุทธะ เดินหาใจของตนนะ

อย่าไปเดินหาเศษสตางค์ อย่าไปเดินหาว่าเมื่อไหร่จะหมดดอกหนึ่ง อย่าไปเดินหาเข้มน่าพิกว่าเมื่อไหร่มันจะเดินให้เราได้ภาวนาเก่งๆ แต่ต้องเดินหาพุทธะแท้

การประพฤติปฏิบัติมันยังมีสัมมาและมิจฉา จิตมันวางไว้สมดุลพอดีลงสู่สมาธิหรือไม่ ใช้สติปัญญาขยี้ขึ้นสู่วิปัสสนาหรือไม่ นี่ไง มันถึงว่าอรรถกถาญาณุโยคัง ทางสองส่วนที่เธอไม่ควรเสพ ถ้าสุขเกินไปก็ผิด ถ้าทุกข์เกินไปก็ผิด แต่มันก็ต้องผิดมาก่อน เพราะเราไม่เคยปอกทุเรียน เราก็ไม่รู้หรือว่าทุเรียนมันมีหนาม แต่เมื่อใดที่ปอกทุเรียน พอปอกทุเรียนแล้ว ใ้โฮ! กลิ่นมันหอมหอม เนื้อทุเรียนมันแสนอร่อย

นี่ก็เหมือนกัน เราต้องผิดมาก่อน ต้องปอกเปลือก ปอกหัวใจ ปอกสัญญาอารมณ์ ปอกทิฐิมานะ ปอกการยึดมั่นถือมั่นของใจ

ไม่เคยปอกทุเรียนเลยก็ไม่เคยได้กินทุเรียนเหมือนกัน ถ้าจะปอกทุเรียน ทุเรียนหนามมันแหลมนะ มันทิ่มมีอนะ แล้วถ้าคนไม่เป็น คนเอาปากกัดเปลือกทุเรียนเลย อันนั้นทุกข์มาก แต่คนเขาเป็นเขาใช้มีดปอก ผลทุเรียนมันหอมหวาน นี่พูดถึงว่าเราจะค้นคว้าหาใจของเรา

เราจะพูดถึงว่าศาสนามันเลอค่า พระธรรมคำสั่งสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเลอค่า แต่มีใครสามารถเข้าถึงมันได้หรือไม่ แล้วคนจะเข้าได้ต้องมีวาสนา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ๔ อสงไขย ๘ อสงไขย ๑๖ อสงไขย แล้วพวกเราละ

แต่เราก็อยากทำ เพราะเราเกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา เราก็พยายามจะสร้างสมคุณงามความดีของเรา เราพยายามทำของเราให้มันประจักษ์แจ้งออกมาจากการโดนปกคลุมไว้ด้วยพญามาร ครอบครวัของมาร ด้วยกรรมโสมถ ด้วยสังกรรม ธรรมาฐุเข้าไป ถากไปถางเพื่อให้จิตใจเราเป็นอิสระ ให้จิตใจของเราแจ่มแจ้ง ให้จิตใจเป็นสมบัติของเราโดยแท้จริง เอวัง